

27
PLVTARCHI

DE
CAPIENDA EX HOSTIBVS
VT PLITATE

LIBELLVS

GRÆCO-LATINVS

RECVSVS

PRO

SCHOLA CELLENSI.

460
CELLIS,

Typis ANDREÆ HOLWEINI, Anno M DCLXXX.

REVUTARCHI

DE

CAPENDAE HOSIBVS
VITATE

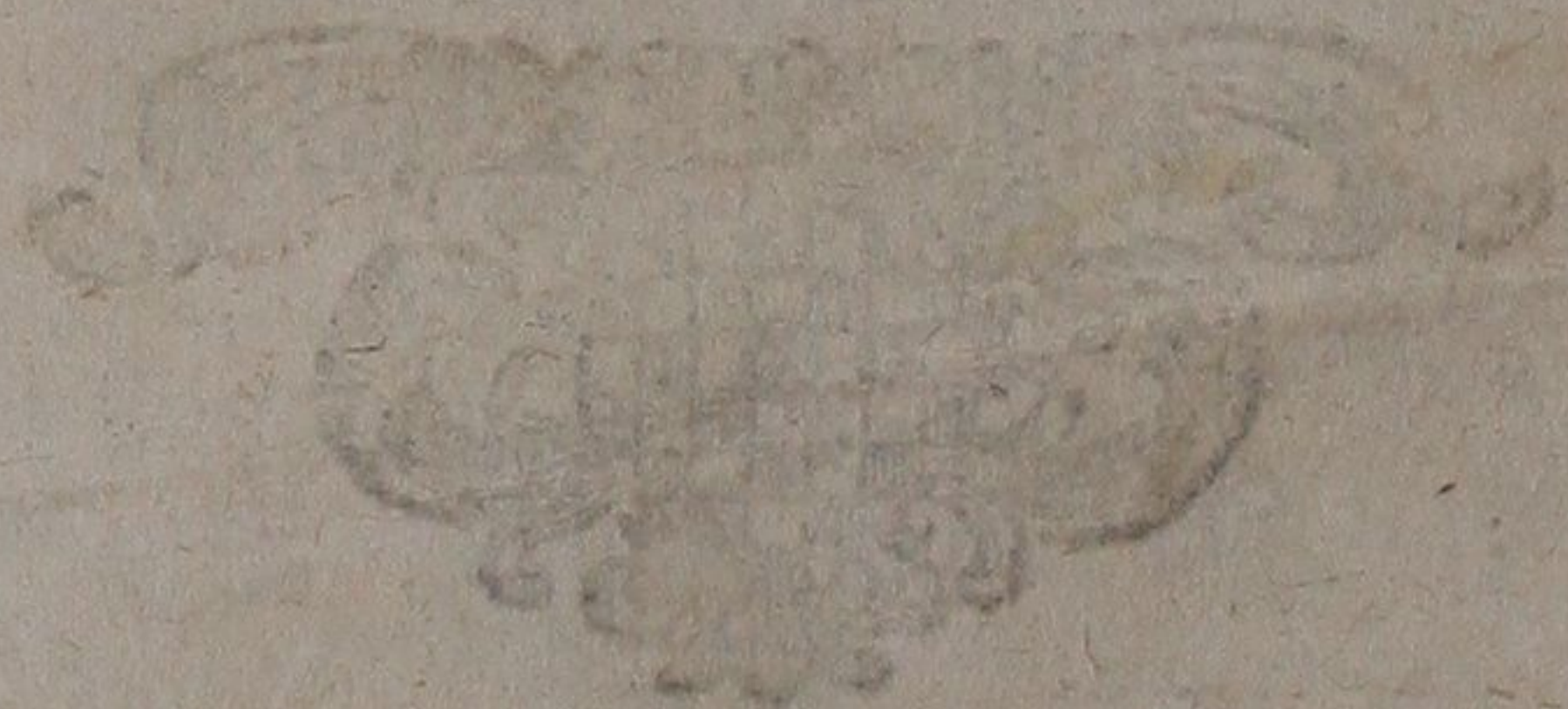
LIBELLVS

GRÆCOLATINVS

REGVSVS

PRO

SCHOLA CELLENSIS

CELLIS

Typ. Andree Heringii Anno MDC LXX

ΠΛΟΥΤΑΡΧΟΥ ΠΩΣ
ΑΝ ΤΙΣ ΥΠ' ΕΧΘΡΩΝ
ΩΦΕΛΟΪΤΟ.

Ορῶ μὲν, ὅτι τὸν πραό-
ταλον, ὦ Κορήλιε Πύλ-
χερ, ἄτερ πολιτείας ἤρῃσαι
τρόπον, ἐν ᾧ μάλιστα τοῖς
κοινοῖς ὠφέλιμ' ὄν, ἀλυ-
πόταλον ἰδία τοῖς ἐνυγχάνου-
σι παρέχεις σεαυτὸν. Ἐπεὶ δὲ
χώραν μὲν ἄθνηρον (ὡσπερ ἰσο-
ρῆσι τὴν Κρήτην) εὐρεῖν ἐστὶ,
πολιτεία δὲ μήτε φθόρον ἐν-
νοχυῖα, μήτε ζῆλον ἢ φιλο-
νεικίαν, ἔχθρας γονιμώτατα
πάθη, μέχρι νῦν ἔγεγο-
γεν.

Ἄλλ' εἰ μηδὲν ἄλλο, ταῖς
ἐχθραῖς αἱ φιλίαι συμπλέκ-
σιν ἡμᾶς. (ὁ καὶ Χίλων ὁ σοφὸς
νόησας, τὸν εἰπόντα μηδένα
ἔχειν ἐχθρὸν ἠρώτησεν εἰ μὴ δὲ
φίλον ἔχει) δοκεῖ μοι τάτε ἄλ-
λα περὶ ἐχθρῶν τῷ πολιτικῷ
διε-

PLUTARCHI DE CA-
PIENDA EX HOSTIBVS VTI-
LITATE, LIBELLVS.

Videmus te, Corneli Pul-
cher, simul cum Reip. ad-
ministratione mansuetissimum
vitæ genus delegisse, in quo
cum maxime publico profis,
privatim compellantibus te fa-
cilimum jucundissimumq; præ-
bes. Enim vero regionem ali-
quam invenire licet, quæ feris
careat, quod de Creta narratur,
Respublica autem adhuc nulla
extitit, quæ nullam invidiam,
nullam æmulationem aut stu-
dium contendendi, qui sunt af-
fectus inimicitis generandis
fœcundissimi, protulisset.

Quod si nulla alia res, ipsæ
saltem nos inimicitis implica-
rent amicitia. Quod & Chilo
ille sapiens sensit, cum è dicen-
te neminem se habere inimi-
cum, interrogavit, nullum ne
etiam amicum haberet. Itaq;
viro

A

viro

viro in republica versanti cum alias de inimicis disquisitio mihi non videtur negligenda, tum Xenophontis dictum accuratè considerandum, qui cordati hominis pronunciat esse, etiam ex inimicis utilitatem capere. Quæ itaq; de ea re nuper mihi differere subiit, ea totidem conscripta verbis ad te mitto, omissis maxime his quæ in præceptis reipublicæ administrandæ scripsimus: cum videam illum tibi librum frequenter esse ad manum.

Priscis hominibus satis fuit à diversæ naturæ animalibus nullam accipere injuriam; isq; fuit finis certaminum adversus feras. Posteriores etiam in suos vertere eas usus didicerunt, carnibus vescentes, pilis vestientes se, fellis aut coaguli medicina utentes, pellibus se armantes. Ad eò ut non injuria metuendum sit, ne, si feræ homines deficerent, vita humana esset futura belluina, inops & fera. Proinde quoniam aliis satis est nullo ab ini-

δικεσκέφθαι προσήκειν, καὶ τῷ
Ξενοφῶντι ἀκηκοέναι μὴ πα-
ρέργως, εἰπόντες ὅτι τῶν οὖν ἔχον-
τός ἐστι καὶ ἀπὸ τῶν ἐχθρῶν
ὠφελεῖσθαι. Ἄπερ ἔν ἐἰς τῷ-
το ᾠράην εἰπεῖν μοι παρέστη,
συναγαγὼν ὁμῶς τοῖς αὐτοῖς
ὀνόμασιν ἀπέσαλκά σοι, φει-
σάμεν ὡς ἐνῆν μάλιστα τῶν
ἐν τοῖς πολιτικοῖς παραγέλ-
μασι γεγραμμένων. Ἐπεὶ κα-
κεῖνο τὸ βιβλίον ὄρω σε πρό-
χειρον ἔχοντα πολλακίς.

Ἐξήκει τοῖς παλαιοῖς ὑπὸ
τῶν ἀλλοφύλων καὶ ἀλλο-
τρίων ζῶων μὴ ἀδικεῖσθαι,
καὶ τῷτο τῶν πρὸς τὰ θη-
εῖα τέλος ἦν ἀγῶνων ἐκεῖνοισ·
Οἱ δὲ ὑστερον ἤδη χρῆσθαι
μαθόντες αὐτοῖς καὶ ὠφε-
λεῖσθαι σαρκὶ τρεφόμενοι, καὶ
θριξίν ἀμφιεννύμενοι, καὶ
χολαῖς καὶ πιτύαις ἰατρειό-
μενοι, καὶ δέρμασιν ὀπλί-
ζοντες αὐτῶν. Ὡστε ἄξιον
εἶναι δεδιέναι μὴ τῶν θηρίων
ἐπιλιπόντων τῷ ἀνθρώπῳ,
θηριώδης ὁ βίος αὐτῷ γένηται,
καὶ

καὶ ἄπορος καὶ ἀνήμερος.
 Ἐπεὶ τῶν τοῖς μὲν ἄλλοις
 ἱκανόν ἐστι, τὸ μὴ πάσχειν ὑπὸ
 τῶν ἐχθρῶν κακῶς, τὸ δὲ ἔνδον
 ἔχοντος ὁ Ξενοφῶν καὶ ἀπὸ τῶν
 διαφορομένων ὠφελεῖσθαι φη-
 σιν, ἀπιτεῖν μὲν ἔχρη, ζητεῖν
 δὲ μέθοδον καὶ τέχνην δι' ἧς
 τὸτο περιέσται τὸ καλὸν οἷς
 χωρὶς ἐχθρῶν ζῆν ἀδύνατόν ἐστιν.
 Οὐ δύναται πᾶν ἐξημερῶσαι
 δένδρον ὁ γεωργός, ἔδε πᾶν
 τι θασσεῦσαι θηρίον ὁ κυνηγός.
 Ἐζήτησαν ἔν καὶ κατ' ἑτέρας
 χρείας, ὁ μὲν ἐκ τῶν ἀκάρπων,
 ὁ δὲ ἀπὸ τῶν ἀγρίων ὠφελεῖ-
 σθαι. Τῆς θαλάττης τὸ ὕδωρ
 ἀποτόν ἐστι καὶ πονηρόν, ἀλλ'
 ἰχθύς τρέφει, καὶ πόμπιμόν ἐστι
 πάντη καὶ πορεύσιμον ὄχημα
 τοῖς κομιζομένοις. Τὸ δὲ σα-
 τύρος τὸ πῦρ, ὡς πρῶτον ὤφθη,
 βυλομένε φίλησαι καὶ περι-
 βαλεῖν, ὁ Προμηθεύς.

Τράγος γένειον ἄρα πέν-
 θήσεις σύγε·

Καίει τὸν ἀψάμενον·

Ἀλλὰ φῶς παρέχει καὶ θερμό-
 τηλα, καὶ τέχνης ἀπάσης ὄρ-
 γανόν ἐστι τοῖς χρῆσται μα-
 θῶσι.

micis affici damno, prudentes
 autem etiam utilitatem ex iis
 capere Xenophon dixit: Fi-
 dem ejus dicto derogare non
 convenit, ars tamen & via ac
 ratio quaerenda est, qua id bo-
 num consequantur, quibus
 absq; inimico vivere non licet.
 Non potest quamvis arborem
 colonus exuere sylvestri natu-
 ra neq; venator omnia cicu-
 rare animalia. Inventa tamen
 est ratio, qua & ille ex sterilibus
 & hic ex feris aliquod caperet
 emolumentum. Aqua marina
 neq; potui est, & vitiosa: pisces
 tamen alit hominibusq; in di-
 versissimas regiones profici-
 scentibus loco vehiculi est.
 Cum Satyrus ignem primo si-
 bi visum osculari vellet & am-
 plecti, monet eum Promethe-
 us.

Barbam caper tuam deflebis
 protinus.

Tangentem adurit ignis.

Interim lumen praebet & calo-
 rem & usus gnaris instrumen-
 tum est omnium artium. Ini-

A 2

mi-

micum etiam consideremus, an damnosus cæteroqui & intractabilis, quodam tamen modo ansam sui utendi præbeat. Multæ sunt res parum gratæ, invisæ & adversæ illis, quibus obtingunt, vides tamen & morbis corporis nonnullos ad ocium usos, & laboribus alios oblati confirmasse atq; exercuisse corpora. Nonnullis exilium & jactura pecuniæ, viaticum fuisse ad ocium & Philosophiam, ut Diogeni & Crateri. Et Zenocum nunciaretur navim ipsius qua negotiabatur fractam, Bene facis, inquit, fortuna, quæ nos intra palliolum compellis. Sicut enim animalium ea quæ validissimo sunt ventriculo & sanitate firmissima, serpentes ac scorpiones vorant atq; concoquunt, quædam etiam lapidibus & testis aluntur, vigore & calore spiritus alteratis, cum contra languidi & morbo si vino & pane sumto nauseant. Ita stulti amicitias etiam consumpunt, prudentes etiam inimicitiis commode uti norunt.

Pri-

θῆσι. Σκόπει δὴ καὶ τὸν ἐχθρὸν, εἰ βλαβερὸς ὢν τὰλλα καὶ δυσμεταχείρις, ἀμωσγεπως ἀφῆν ἐνδίδωσιν αὐτῷ καὶ χρήσιν οἰκείαν καὶ ὠφέλιμός ἐστι. Καὶ τῶν πραγμάτων ἀφιλα πολλά καὶ ἀπεχθῆ καὶ ἀνίπαλα τοῖς ἐντυγχάνουσιν. Ἀλλ' ὁρᾷς ὅτι καὶ νόσοις ἐνιοὶ σώματα εἰς ἀπραγμοσύνην ἐχρήσαντο, καὶ πόνοι πολλοῖς προσπεσόντες ἐρῶσαν καὶ ἤσκησαν. Ἐνιοὶ δὲ καὶ παλίδεσσι ἐρήσιν, καὶ χρημάτων ἀποβολὴν, ἐφόδιον σχολῆς ἐποιήσαντο καὶ φιλοσοφίας, ὡς Διογένης καὶ Κράτης. Ζήνων δὲ τῆς ναυκληρίας αὐτῷ συντριβείσης, πυθόμενος εἶπεν, εὐγε, ὦ τύχη, ποιεῖς, εἰς τὸν τρίβωνα συνελάνθασα ἡμᾶς. Ὡσπερ γὰρ τὰ ῥωμαλέα τοῖς τομάχοις καὶ ὑγιεινότερα τῶν ζώων, ὄφεις ἐσθίουσα καταπέπλει καὶ σκορπίους, ἐστὶ δὲ αὐτὰ καὶ λίθοις καὶ ὄφρακοις τρέφεται, μελαβάλλουσι δὲ δι' εὐλονίαν καὶ θερμότηλα πνεύματα. Οἱ δὲ σιχχοὶ καὶ νοσῶντες ἄρτους καὶ οἶνον προσφερόμενοι

μενοι ναυλιώσιν. Οὕτως οἱ μὲν
ἀνόηλοι καὶ τὰς φιλίας διαφθει-
ρῶσιν, οἱ δὲ φρόνιμοι καὶ ταῖς
ἐχθραῖς ἐμμελῶς χρῆσθαι δύ-
νασθαι. Πρῶτον μὲν ἐν δοκεῖ μοι
τῆς ἐχθρας τὸ βλαβερώτατον,
ὠφελιμώτατον ἀν γενέσθαι τοῖς
προσέχουσιν. Τί δὲ τούτο ἐστίν;
ἐφεδρεύει σε τοῖς πράγμασιν
ἐγρηγορῶς ὁ ἐχθρὸς αἰεὶ, καὶ
λαβὴν ζητῶν πανταχόθεν περιο-
δεύει τὸν βίον, ὅτι διὰ δρυὸς μό-
νον ὄρων, ὡς ὁ Λυγκεύς, ὅτι δὲ διὰ
λίθων καὶ ὄστράκων, ἀλλὰ καὶ
διὰ φίλων καὶ οἰκέτων καὶ διὰ
συνήθους παντός. Ὡς ἀνυστὸν ἐσι-
φωρῶν τὰ πραττόμενα, καὶ τὰ
βυλευόμενα διορύττων καὶ διε-
ρευνώμενον. Οἱ μὲν γὰρ φίλοι
καὶ νοσηρῶν ἡμᾶς πολλάκις
καὶ ἀποθνήσκουσιν λαθάνουσι,
μέλλοντας καὶ ὀλιγορῶντας.
Τῶν δὲ ἐχθρῶν μονοῦ καὶ
τῶν ὀνειρῶν πολυπραγμονε-
μεν. Νόσοι δὲ καὶ δανεισμοὶ
καὶ διαφοραὶ πρὸς γυναῖκας
αὐτῶν ἐκείνων μᾶλλον ἢ τὸν
ἐχθρὸν λαθάνουσι. Μάλιστα
δὲ τῶν ἀμαρτιῶν ἐχέται καὶ
τάυτας ἐξιχνεύει. Καὶ καθά

περ

Primo omnium id, quo ini-
micitiæ maximè nocent, cau-
tis videtur mihi fieri commo-
dissimum. Quidnam illud est,
inquies? Inimicus perpetuo
vigilans res tuas infensus ob-
servat, circuitq; vitam tuam
undiquaq; ansam nocendi ca-
ptans, neq; tantum per quer-
cum visu, ut Lynceus, penetrat,
aut per lapides vel testas, sed
& per amicos, famulos, fami-
liares quoscunque quid rei ge-
ras pro virili explorans, & quid
consilii capias per cuniculos
inquirens ac perscrutans. Nam
sæpe nobis non observanti-
bus ob cunctationem & negli-
gentiam ægrotant atq; adeò
moriuntur amici. Inimico-
rum tantum non etiam somnia
curiositate nostra perquiri-
mus. Morbus quidem, æs
alienum, dissidium cum uxore
tuum facilius teipsum,
quam inimicum fefellerit. Ma-
xime autem peccatis inhæret
inimicus, eaq; investigat. Et
sicut vultures ad odorem cor-
ruptorum putredine cadave-
rum

A 3

rum

rum feruntur, pura & sana non sentientes, ita inimicum vitia vitæ malæq; affectiones movent, ad hæc assiliunt malevoli eaq; arripiunt & laniant. Utile igitur est ut usquequaq; cautus tibiq; attentus vivas, & neq; vel dicas vel agas quicquam temerè aut inconsideratè, sed vitam tanquam in exacta victus ratione conserves omnis reprehensionis securam. Hæc enim cautio sic reprimens animi motus rationemq; in officio cohibens studium ingenerat atq; institutum recte inculpatq; vivendi. Ac quemadmodum continentibus vicinorum bellis atq; expeditionibus civitates edocæ bonas leges sanamq; reip. formam servare volunt; ita qui ob inimicitias coacti sunt sobriè vivere & à negligentia sibi incuriâq; cavere, nihilq; nisi subductis utilitatis rationibus agere, eos consuetudo etiam non sentientes ad vitæ rationem errorum vacuam adducit moresq; componit & ornat, vel

περ οἱ γύπες ἀπὸ τὰς ὀσμάς τῶν διεφθερότων σωμάτων φέρονται, τῶν δὲ καθαρῶν καὶ ὑγιαινόντων ἀιοθῆσιν ἔκ ἔχουσιν, ἔτω τὰ νοσήλια τῆ βίῃ καὶ φᾶυλα καὶ πεπονθότα κινεῖ τὸν ἐχθρὸν, καὶ πρὸς ταῦτα οἱ μισθῆνες ἀττῆσι, καὶ τῶν ἀπλοῖαι καὶ σπαράτῆσι. Τῶ δὲ ἔν ὠφέλιμόν ἐστι, πάνυ μὲν ἔν εὐλαβόμενον ζῆν καὶ προσέχειν ἑαυτῷ, καὶ μήτε πράττειν μηδὲ ὀλιγάρως καὶ ἀπερισκέπτως, μήτε λέγειν, ἀλλ' αἰεὶ διαφυλάττειν, ὡς περ ἐν ἀκριβοῦ διαίτη τὸν βίον ἀνεπίληπτον. Ἡ γὰρ ἔτω συσέλλεσσα τὰ πάθη καὶ συνέχεσσα τὸν λογισμὸν εὐλάβεια, μελέτην ἐμποιεῖ καὶ προαίρεσιν τῆ ζῆν ἐπεικῶς καὶ ἀνεγκλήτως. Καθάπερ γὰρ αἱ πολέμοις ἀτυγεῖ τονικοῖς, καὶ στραλείαις ἐνδελέχεσι σωφρονίζόμεναι πολεὺς εὐνομίαν καὶ πολιτείαν ὑγιαίνουσαν ἠγάπησαν, ἔτω τὸν δι' ἐχθρας τινὰς ἀναγκαθέντες ἐπινήφειν τῷ βίῳ καὶ φυλάττεσθαι τὸ ῥαθυμεῖν καὶ καταφρονεῖν, καὶ μετ' εὐχρησίας

rau-

φίας ἕκαστα πράττειν, λανθάνουσιν εἰς τὸ ἀναμάρτητον ὑπὸ τῆς συνεθείας ἀγόμενοι, καὶ κατακοσμέμενοι τὸν τρόπον. Ἄν καὶ μικρὸν ὁ λόγος συνεπιλαμβάνηται τὸ γὰρ,

Ἦκεν γηθήσαι Πρίαμος

Πριάμοιό τε παῖδες

Οἷς ἔστιν αἰεὶ πρόχειρον, ἐπιτρέφει καὶ διατρέπει καὶ ἀφίστησι τῶν τοιούτων ἐφ' οἷς ἐχθροὶ χαίρουσι καὶ καταγελάουσι. Καὶ μὴν τὰς περὶ τὸν Διόνυσον τεχνίτας ὀρώμεν ἐκλελυμένους καὶ ἀποθύμους, καὶ ἔκ ἀκριβῶς πολλάκις ἀγωνιζόμενους ἐν τοῖς θεατροῖς ἐφ' ἐαυτῶν. Ὅταν δὲ ἀμιλλα καὶ ἀγὼν γένηται πρὸς ἑτέρους, ἢ μόνον αὐτὸς, ἀλλὰ καὶ τὰ ὄργανα μᾶλλον συνεπιτρέφουσι, χορδολοιγῆτες καὶ ἀκριβέστερον ἀρμοζόμενοι καὶ καταυλαγῆτες. Ὅστις ἔν οἷδεν ἀνταγωνιστὴν βίαι καὶ δόξης τὸν ἐχθρὸν ὄντα, προσέχει μᾶλλον αὐτῷ καὶ τὰ πράγματα περισκοπεῖ, καὶ διαρμόζει τὸν βίον. Ἐπεὶ καὶ τὸτο τῆς κακίας ἰδίον ἔστι τὸ τὰς ἐχθρὰς αἰσχύνας μᾶλλον ἢ τὰς φίλους,

paululum adjuvante doctrina. Quibus enim in promptu est illud semper,

Proh, quam gauderet Priamus, Priamoq; creati:

Eos id monet, dehortaturq; & deducit ab iis agendis, quæ inimicis materiam gaudendi deridendiq; essent præbitura. Equidem histriones atq; cantores scenicos videmus sæpe numero in theatris pro sese remisse ac nulla cum alacritate aut solertia agere: Orta autem concertatione adversus alios, non seipsos modo, sed & instrumenta sua majore cum diligentia ad certamen aptare, fides explorare, accuratiusq; concertum instruere & tibiis canere. Ita & qui adversarium sibi vitæ existimationisq; suæ paratū novit esse inimicum, attentius se ipsum servabit, res suas circumspiciet, vitamq; suam cōstituet. Nam & hoc vitii proprium est, quod cum peccamus, inimicos magis

magis reveremur quam amicos. Itaq; Nasica nonnullis putantibus atq; affirmantibus rem Romanam in tuto esse collocatam, deletis Carthaginensibus & in servitutem redactis Achæis: nunc vero, dixit, periculosè res nostræ se habent, qui neq; quos metuamus neq; quos revereamur nobis reliquos fecimus. Adde his Diogenis effatum oppidò Philosophicum & civile. Interroganti cuidam, Quo pacto ulciscar inimicum? respondit, si ipse probus honestusq; fias. Cum vident inimicorum equos præclare se gerere aut laudari canes, molestia affici solent homines, si agrum bene excultum cernunt inimici aut bene florentem hortum, ingemiscunt. Quid censes futurum si te exhibeas spectandum iis hominem justum, prudentem, frugi, in dicendo laudabilem, in agendo purum, in victus ratione mundum,

Sulcum profundum habentem in pectore consitum.

Tuo,

φίλως, ἐφ' οἷς ἐξαμαρτάνομεν. Ὄθεν ὁ Νασικᾶς οἰομένων τινῶν καὶ λεγόντων ἐν ἀσφαλεῖ γεγονέναι τὰ Ῥωμαίων πράγματα, Καρχηδονίων μὲν ἀνηρημένων, Ἀχαιῶν δὲ δεδωλωμένων, Νῦν μὲν εἶπεν ἐπισφαλῶς ἔχομεν, μήτε εἰς φοβηθῶμεν μήτε εἰς ἀσχυθῶμεν, ἑαυτοῖς ἀπολελοιπότες. Ἔτι τοίνυν πρόσλαβε τὴν Διογένης ἀπόφασιν, φιλόσοφον σφόδρα καὶ πολιτικὴν εἶσαν. Πῶς ἀμυνῆμαι τὸν ἐχθρὸν; αὐτὸς καλὸς καὶ γαθὸς γενόμενος. Ἴππους ἐχθρῶν ὁρῶντες εὐδοκιμῆντας, ἀνιῶνται, κύνες ἐπαινεμένοις, ἂν χωρίον ἐκπεποιημένον ἴδωσιν, ἂν εὐθαλῆντα κῆπον, ἐπιστένῃσι. Τέ εἶπεν οἷοι, σεαυτὸν ἐπίδεικνύμενος ἄνδρα δίκαιον, ἀρτίφρονα, χρηστὸν, ἐν λόγοις εὐδόκιμον, ἐν πράξεσι καθαρὸν ἐν δαίτη κόσμιον,

Βαθεῖαν ἀυλακα διὰ φρενὸς καρπύμενον,

ΕΞ

Εἴη, τὰ κεδνὰ βλασά-
νει βυλεύματα ;

Νικώμενοι (φησὶν Πίνδαρος)
ἄνδρες ἀγρυξία δέδενται,
ἔχ' ἀπλῶς, ἔδ' ἐ πάντες, ἀλλ'
ὅσοι νικωμένους αὐτὸς ὀρώσιν
ὑπὸ τῶν ἐχθρῶν ἐπιμελεία,
χρηστότητι, μεγαλοφροσύνη,
φιλανθρωπία, εὐεργεσίαις.
Ταῦτα ἀποσρέφει τὴν γλῶτ-
ταν, ὡς ὁ Δημοσθένης φησὶν,
ἐμφράττει τὸ στόμα, ἄγχει,
σιωπᾶν ποιεῖ.

Σὺ τοι διάφερε τῶν κακῶν·
ἔξεστι γάρ.

Εἰ θέλεις ἀνίαν τὸν μισῶν-
τα, μὴ λοιδορεῖ κίναδον, μη-
δὲ μαλακὸν, μηδὲ ἀκόλα-
σον, μηδὲ βωμολόχον, μηδ'
ἀνελεύθερον. Ἀλλ' αὐτὸς ἀνὴρ
ἴσθι, καὶ σωφρόνει, καὶ ἀλήθευε,
καὶ χρῶ φιλανθρώπως καὶ
δικαίως τοῖς ἐντυγχάνουσιν.
Ἄν δὲ λοιδορήσῃς προαχθῆς,
ἀπαγε πῶρρωτάτω σεαυτὸν
ῶν λοιδοροῦς ἐκεῖνον. Ἐνδύσ τῆ
ψυχῇ, περισκόπει τὰ σαθρὰ,
μήτις καὶ σοὶ ποθεν ὑποφθέγγη-
ται κακία. τὸ τῆ τραγῳδίας,
Ἄλ.

Tuo, veneranda consilia un-
de pullulent?

Ait Pindarus, homines victos
linguam ita ligatam habere, ut
mutire non audeant; non sim-
pliciter hoc, neq; de omnibus
verum est, sed de his, qui supera-
tos se vident ab amicis indu-
stria, bonitate, magnanimitate,
humanitate, beneficiis. Hæc, ut
ait Demosthenes, linguam aver-
tunt, os obthurant, spiritum
intercludunt, silentium impo-
nunt.

Tute malis meliorem præsta-
nam licet.

Vis inimico ut ægrè sit facere,
noli ei exprobrare lasciviam,
mollitiam, intemperantiam, il-
liberalitatem; Ipse fortis esto,
castus, verax, humanumq; te
& æquum iis, cum quibus tibi
res est, præbe. Quod si ad ma-
ledicendum provehere, cura ut
quam longissime absis ab iis,
quæ alteri obiicis. Excute ani-
mum tuum, vide ubi sis men-
dosus: ne tuum tibi vitium
occinat illud tragædi,

B

Aliis

Aliis mederi vis, ipse ulceribus scatens.

Si illiteratum dicis, studium discendi tuum laboremque intende: si timidum, excita fortitudinem tuam. Si lascivum, dele ex animo, si quod restat adhuc delitescens libidinis vestigium. Nihil enim turpius est aut molestius maledicto in auctorem recidente. Sed sicut refractum lumen magis lædit imbecillos oculos, ita & maledicta gravius offendunt ab ipsa veritate in male dicentem retorta. Sicut enim Cæcias nubes, ita vitiosa vita opprobria ad se trahit. Plato sane quoties interfuisset hominibus contra decorum agentibus, digressus seipsum solebat ita alloqui: Numnam ipse quoque fortassis tali vitio laboro? Et qui vituperavit alterius vitam, si suam statim examinet atque emendet, in diversam partem dirigens atque avertens, aliquid ex conviciando habebit utilitatis: cum res ea alioquin inutilis ac vana & videatur & sit.

Ἄλλων ἰατρὸς, αὐτὸς ἔλκεσι βρύων.

Ἄν ἀπαίδευτον εἶπῃ σε, ἐπίτεινε τὸ φιλομαθὲς ἐν σεαυτῷ καὶ φιλόπονον. Ἄν δειλὸν, ἐγειρε μᾶλλον τὸ θαρσαλέον καὶ ἀνδρῶδες. Κὰν ἀσελγῆ τι καὶ ἀκόλασον, ἐξάλειψε τῆς ψυχῆς, εἰτὶ λανθάνον ἐστὶ φιληδονίας ἵχνος. Ἐδὲν γὰρ αἰσχίον ἐστὶ βλασφημίας παλινοδρομίας, Ἐδὲ λυπηρότερον. Ἄλλ' εἴκει καὶ τὸ τῷ φαιδὸς ἀνακλώμενον μᾶλλον ἐνοχλεῖν τὰς ἀδελνεῖς ὀράσεις, καὶ τῶν ψόγων οἱ πρὸς αὐτὰς ἀναφερόμενοι τὰς ψέγοντας ὑπὸ τῆς ἀληθείας. Ὡς γὰρ ὁ καικίας τὰ νέφη, καὶ ὁ φαυλοβίος ἐφ' ἑαυτὸν ἔλκει τὰς λοιδορίας. Ὁ μὲν ἐν Πλάτων, ὅσακις ἀσχημονῶσιν ἀνθρώποις παραγένοιτο, πρὸς αὐτὸν ἀπίων εἰώθει λέγειν, Μήποισι ἄρ' ἐγὼ τοιούτῳ; ὁ δὲ λοιδορήσας τὸν ἑτέρου βίον, ἀνὲυθὺς ἐπισκοπῆ τὸν ἑαυτοῦ καὶ μεταρμότῃ, πρὸς τεναλίον ἀπευθύων καὶ ἀποστρέφων ἔξει τί χρήσιμον ἐκ τῆς λοιδορεῖν, ἄλ-

ἄλλως ἀχρήστους καὶ κενῶς δο-
κῶντας εἶναι καὶ ὄντας. Οἱ μὲν
ἐν πολλοὶ γελῶσιν, ἀντὶς ὧν
φαλακρὸς ἢ κυρτὸς ἑτέρους εἰς
ταῦτα λοιδορῆ καὶ σκώπη. Γελοῖον δὲ ὅλως ἐστὶ τὸ λοι-
δορεῖν καὶ σκώπειν ὅτι οὖν
ἀντιλοιδορηθῆναι δυνάμενον,
ὡς Λέων ὁ Βυζάντιος ὑπὸ
κυρτῶν λοιδορηθεὶς εἰς τὴν τῶν
ὀμμάτων ἀδένειαν, ἀνθρώπι-
νον (ἔφη) πάθος ὀνειδίζεις,
ἐπὶ τῶν νόσων φέρων τὴν νέμεσιν.
ἔκ τῶν μηδὲ μοιχὸν λοιδορή-
σης, αὐτὸς ὧν παιδομανῆς
μετ' ἀσπίον, αὐτὸς ὧν ἀνελεύ-
θερος.

Ἀνδροκλόνος γυναικὸς ὁμογε-
νῆς ἔφους,

Τὸν Ἀδραστον ὁ Ἀλκμαίων
τί ἔν ἐκεῖνος;

Οὐκ ἀλλότριον ἀλλὰ ἴδιον
ἐαυτῷ προσφέρων ὀνειδος, Σὺ
δ' αὐτόχειρ γε μητρὸς ἢ σ' ἐ-
γείνατο Πρὸς τὸν Κράσσον ὁ
Δομίτιος, ἔ σὺ μυραίνης ἐν
ζωγείῳ σοι τρεφομένης, εἴτα
ἀποθανέσης, ἔκ λαισας; καὶ
ὁ ἕτερος, ἔ σὺ τρεῖς γυναῖ-
κας ἐκκαμίσας ἐδάκρυσας;

ἔκ

lit. Vulgo rident, si quis cal-
vus aut gibbosus ipse aliis ea
vitia exprobrat. In univer-
sum vero ridiculum est, jacere
convicium in alium, cum vi-
cissim tibi convicium ab eo re-
poni possit. Quale est quod
Leo Byzantius gibboso cuidam
oculorum ipsi imbecillitatem
exprobranti respondit: Huma-
num mihi infortunium vitio
vertis, ipse in dorso Nemeam
gestans. Non itaque adulte-
rium obiice alteri, ipse insano
puerorum amore flagrans, ne-
que prodigalitatem sordidus
ipse.

Alemæon Adrastum hoc ma-
ledicto incessit,

Tibi quæ maritum interfecit
suum est soror;

Quid Adrastus? non alienum
sed proprium ei reponit op-
probrium: Matrem necasti tu
manu tua tuam. Et Domitius
Crasso: nonne tu ob mortem
murenæ, quæ in vivario tuo ale-
batur, plorasti? Vicissim Cras-
sus: nonne tu absque ulla la-
cryma tres tuas uxores extuli-
sti?

B 2

sti. Enim vero non ingeniosus sit aut vocalis aut protervus, oportet qui infligere alteri maledictum vult, sed inculpatus. Videtur enim Deus nulli ita serio mandasse, ut seipsum noscat, atque conviciam alteri facturo, ne ubi dixit, quæ voluit, quæ non vult, audiat. Solet enim his evenire illud Sophocleum:

— *Lingua abusus futili*

Invitus audit, qui volens dixit male.

Hoc itaque commodi inest in maledicendo aliis. Sed non minus utilitatis est in maledictis inimicorum audiendis. Unde ab Antisthene dictum est recte, eum qui salvus esse debeat, opus habere vel probis amicis vel inimicis vehementissimis. Quod illi admonendo peccantes, hi criminando à vitiis avertant. Sed quoniam nostra ætate ad liberas reprehensiones voce valde exili est prædita amicitia, loquax in adulando, muta in castigando,

ἔκ' εὐφραῖ δεῖ τὸν λοιδορησόμενον εἶναι καὶ μεγαλόφρωνον καὶ ἰταμόν, ἀλλ' ἀλοιδόρηλον καὶ ἀνέγκληλον. ἔδεινι γὰρ ἔτως ἔοικε προστάττειν ὁ Θεός, ὡς τῷ μέλλοντι φέγειν ἕτερον, τὸ γνῶθι σεαυτὸν· ἵνα μὴ λέγοντες ἀθέλασιν, ἀκέωσιν, ἀ μὴ θέλωσι. Φίλει γὰρ ὁ τοιοῦτος (κατὰ τὸν Σοφοκλέα)

— *Γλώτταν ἐκ χέας μάτην*

Ἄκων ἀκέειν ἔς ἐκὼν εἶπη λόγους.

Τῆλι μὲν ἔν' ἐνεσι τῷ λοιδορεῖν τὸν ἐχθρὸν ὠφέλιμον καὶ χρήσιμον. ἔκ' ἔλαττον δὲ ἑτέρως τὸ λοιδορεῖσθαι, καὶ κακῶς ἀκέειν αὐτὸν ὑπὸ τῶν ἐχθρῶν. Ὅθεν ὀρθῶς ὁ Ἀντιθένης εἶπεν, ὅτι τοῖς μέλλουσι σώζεσθαι, ἢ φίλων δεῖ γνησίων ἢ διαπύρων ἐχθρῶν. Οἱ μὲν γὰρ, νεφετῆνες τῆς ἀμαρτανίας, οἱ δὲ, λοιδορῆνες ἀποτρέπουσιν. Ἐπεὶ δὲ ἡ φιλία τανῶν ἰσχυρόφωνοι γέγονεν ἐν τῷ παρρησιάζεσθαι, καὶ τὸ κολακεῦον αὐτῆς λά.

λάλον ἐστὶ. τὸ δὲ νεθεῖδεν ἀναυ-
 δον, ἀκυστέον ἐστὶ πρὸς τῶν
 ἐχθρῶν τὴν ἀλήθειαν. Ὡς γὰρ
 ὁ Τηλεφῶ οἰκείῳ μὴ τυγχά-
 νων, ἰατρῷ, τῷ πολεμικῷ δό-
 ραλι τὸ ἔλκῃ ὑπέθηκεν, ἕτως
 τὴς ἀπορρήτας εὐνοίας νεθεῖδ-
 σης, ὑπομένειν ἀνάγκη μισθῶ-
 τῃ ἐχθρῷ λόγον, ἀν ἐλέγχῃ
 καὶ κολάζῃ τὴν κακίαν σκο-
 πῶν τὸ ἔργον, ἀλλὰ μὴ
 τὴν γνώμην τῆ κακῶς λέγον-
 τῃ. Ὡς περ γὰρ ὁ τὸν Θεσ-
 σαλὸν Προμηθεῖα κλεῖναι δια-
 νοηθεῖς, ἐπαίσει τῷ ξίφει τὸ
 φύμα, καὶ διεῖλεν ἕτως ὥστε
 σωθῆναι τὸν ἄνθρωπον καὶ ἀπαλ-
 λαγῆναι τῆ φύματι ῥαγέν-
 τῃ. ἕτω πολλάκις ὑπ'
 ὀργῆς ἢ ἐχθρας προσπεσῶσα
 λαιδορία, κακὸν ψυχῆς ἢ
 ἀγνοούμενον ἢ ἀμελῆμενον ἐθε-
 ράπευσεν. Ἀλλ' οἱ πολλοὶ
 λαιδορηθέντες, καὶ σκοπῶσιν εἰ
 πρόσθεν αὐτοῖς τὸ λεγόμενον,
 ἀλλὰ τί πρόσθεν ἕτερον
 τῷ λαιδορῶντι, καὶ καθάπερ οἱ
 παλαιόντες τὴν κόνην, ἕχ
 ἐαυτῶν ἀποψῶσι τὰς λαιδο-
 ρίας, ἀλλὰ συμπάσσωσιν
 ἀλ-

do, audienda est nobis ex ini-
 micis veritas. Sicut enim Te-
 lephus domestico destitutus re-
 medio, vulnus hostili hastæ
 sanandum præbuit: Ita quos
 defecit benevolus castigator,
 ut inimici sermonem audi-
 ant necesse est, reprehenden-
 tis & punientis culpam, non
 animum maledicentis, sed
 rem ipsam considerantes. Ja-
 sonem Thessalum, qui volebat
 interficere, gladio vomerem
 ejus aperuit eaque rupta salu-
 tem homini attulit. Sic sæpe
 convicium ab irato aut inimi-
 co nobis inflatum animi mor-
 bum latentem neglectum ve-
 sanavit. Sed plerique maledi-
 ctis impetiti non considerant,
 an verè illis aliquid obiiciatur,
 quid sit in maledicente despi-
 ciunt, & instar athletarum
 pulverem conviciorum sibi
 ipsis non detergent, sed eodem
 alios conspergunt atque op-
 plent, atque ita cum his luctan-
 tur seq; mutuo dejiciunt. Eni-
 vero ab inimico crimine ali-
 quo notatus, si id verum sit,

B 3

ma-

majore studio id expurgare de-
 bes, quam vestis aliquam com-
 monstratam maculam. Si fal-
 sum, tamen querenda est cau-
 sa, quæ criminacioni occasio-
 nem dedit, cavendumque &
 verendum, ne imprudentes
 tale aliquid aut simile ejus,
 quod objectum fuit, commit-
 tamus. Verbi gratia, Lacydem
 Argivorum Regem comæ quæ-
 dam dispositio, & incessus de-
 licatior calumniæ mollitiei
 obnoxium reddidit, ut & Pom-
 peium, hominem à mulierosi-
 tate & libidine remotissimum,
 quod uno digito caput scabe-
 ret. Crassus infimulatus est
 incestæ cum Vestali quadam
 virgine consuetudinis, quòd
 cum ab ea emere prædium
 quoddam pulchrum cuperet,
 sæpius eam demerendi gratia
 conveniret. Postumia quod
 promptius rideret & cum viris
 liberius colloqueretur in su-
 spicionem non servatæ pud-
 citiæ venit, ita quidem ut
 etiam causam in judicio cog-
 setur dicere, & insonem cri-
 minis

ἀλλήλους, εἶτα φύρονται καὶ
 ἀναχρώννυνται συμπεσόντες
 ὑπ' ἀλλήλων. Δεῦ δὲ ἀκρί-
 σαντα κακῶς ὑπ' ἐχθρῶ, τὸ
 μὲν προσὸν ἀφαιρεῖν αὐτῶ μάλ-
 λον ἢ κηλῖδα προσῆσαν ἰμα-
 τῶ καὶ δειχθεῖσαν. Ἄν δὲ τις
 λέγη τὰ μὴ προσόντα, ὅμως
 ζητεῖν αἰτίαν ἀφ' ἧς ἢ βλασ-
 φημία γέγονε, καὶ φυλάττεσθαι,
 καὶ δεδιέναι μὴ τι λανθάνω-
 μεν ἢ συνέγγυς ἢ ὅμοιον τῷ λε-
 γομένῳ παραμαρτάνοντες. Οἷ-
 ον Λακύνδην τῶν Ἀργείων βασι-
 λέα κόμης τινὸς διάθεσις καὶ
 βάδισμα τρυφερώτερον εἰς
 μαλακίαν διέβαλε. Καὶ Πομ-
 πηῖον, τὸ ἐνὶ κνᾶσθαι δακτύλω
 τὴν κεφαλὴν, πορρωτάτω φη-
 λυτήῳ καὶ ἀκολωσίας ὄντα.
 Κράσσοι δὲ τῶν ἱερῶν μιᾶ
 παρθένων αἰτίαν ἔσχε πλη-
 σιάζειν, χωρίον τι καλὸν ὠνή-
 σασθαι παρ' αὐτῆς βεβλόμενος,
 καὶ διὰ τῆτο πολλάκις ἐν-
 τυγχάνων ἰδίᾳ καὶ θερα-
 πείων. Ποστύμιαν δὲ τὸ γε-
 λᾶν προσχειρότερον, καὶ λα-
 λιᾶ χρῆσθαι θρασυτέρα πρὸς
 ἄνδρας, διέβαλεν, ὥστε κρι-
 θῆναι

φῆναι φθορᾶς. Εὐρέθη μὲν ἔν κα-
 θαρὰ τῆς αἰτίας. Ἀπολύσας
 δὲ αὐτὴν ὁ ἀρχιερεὺς Σπύριος
 Μινύκιος, ὑπέμνησε μὴ χρῆ-
 σθαι λόγοις ἀσεμνότεροις τῆ
 βίβ. Θεμιστοκλεῖ δὲ Πausa-
 νίας μὴδὲν ἀδικῆντι προσελρί-
 φαλο τὴν ὑποψίαν τῆς προ-
 δοσίας, διὰ τὸ χρῆσθαι φίλω
 καὶ γράφειν συνεχῶς καὶ πέμ-
 πειν πρὸς αὐτὸν. Ὅταν ἔν λε-
 χθῆτι μὴ ἀληθές, ἔχ' ὅτι ψευ-
 δός ἐστι δεῖ καταφρονεῖν καὶ
 ἀμελεῖν, ἀλλὰ σκοπεῖν τι-
 τῶν ὑπὸ σῶ λεγομένων ἢ πρα-
 τομένων, ἢ σπυδαζομένων, ἢ
 συνόντων, ὁμοιότητα τῆ διαβο-
 λῆ παρέσχηκε καὶ τῆτο δι-
 ευλαβεῖσθαι καὶ φεύγειν. Ἐ-
 γὰρ ἕτεροι πρᾶγμασιν ἀβυ-
 λήοις περιπεσόντες, διδάσκον-
 ται τὸ χρήσιμον. Ὡσπερ ἡ
 Μερόπη φησίν,

— αἰλύχαι δέ με

Μισθὸν λαβῆσαι τῶν ἐμῶν

τὰ φίλτατα

Σοφὴν ἔθηκαν.

Τί κωλύει διδάσκαλον
 ἄμισθον λαβόντα τὸν ἐχ-
 θρὸν, ὠφελῆθῆναι καὶ μαθεῖν

τι

minis compertam Sp. Minu-
 cius Pontifex maximus cum
 absolveret, monuit ne ver-
 bis vitæ castimoniam non æ-
 quantibus uteretur. Themis-
 toctem etiam innoxium, ami-
 citiæ cum Pausania usus &
 missi crebrò nunciij ac literæ
 in suspicionem proditiōnis
 vocaverunt. Ergo cum aliquid
 objicitur falsum, non id ideo
 quia verum non est, contemni
 debet aut negligi; sed circum-
 spiciendum, quodnam tuum
 dictum aut factum aut propo-
 situm, vel quis eorum qui te-
 cum sunt, ansam similitudi-
 ne huic calumniæ dederit,
 idque studiose cavendum por-
 τὸ & fugiendum. Si enim alij
 rebus circumventi insperatis
 atque tristibus discunt, quid sit
 utile quomodo Merope ait:

— me vero fortunæ vices

Carissimis meorum merce-
dis loco

Erudiere ademptis.

Quid impedit quo minus gra-
 tis docentem magistrum ad-
 mittentes inimicum utilita-
 tem

tem capiamus & aliquid eorum, quæ nos latebant discamus. Multa enim inimicus amico facilius sentit, cum amator, ut Plato ait, excutiat in amata re. Odio præter curiositatem etiam loquacitas adest. Hiero, cum ei quidam inimicus oris foetorem exprobrasset, domum se ad uxorem recipiens, Quid hoc, inquit, rei est? cur tu mihi hoc non indicavisti? illa vero, ut erat pudica & simplex, Existimabam, ait omnes viros sic olere. Adeo & quæ in sensus incurrunt, & ad corpus pertinent, & omnium conspectui sunt exposita, prius ex inimicis quam ex amicis & familiaribus cognoscimus. Jam linguæ continentiam, quæ pars est virtutis non exigua, obtemperantem rectori rationi semper habere non potest, nisi qui exercitatione ac curatione, laborisq; contentione, pessimos affectus, qualis est ira, edomuerit.

Voces enim quæ invitis excedunt, de quibus illud dici potest:

τι τῶν λανθανόντων. Πολλὰ γὰρ ὁ ἐχθρὸς μᾶλλον ἀθά-
νεται τῷ φίλῳ. Τυφλῶται
γὰρ τὸ φιλεῖν περὶ τὸ φιλε-
μενον, ὡς ὁ Πλάτων φησί. Τῷ
δὲ μισεῖν, μὲν τῷ πολυ-
πραγμονεῖν καὶ τὸ λαλεῖν
ἐνεστίν. Ὁ Ἰέρων ὑπὸ τινος τῶν
ἐχθρῶν εἰς τὴν δυσωδίαν ἐλοι-
δορήθη τῷ στόματι. ἔλθων ἔν-
οικαδὲ πρὸς τὴν γυναῖκα, τί
λεγεῖς; (εἶπεν) ἔδ' ἐσύ μοι τὸ
ἔφρασας; ἡ δὲ, ἔσα σώφρων
καὶ ἀκακος, ὤμην (εἶπεν) ὅτι
τοῖσ'το πάντες ὄζουσι οἱ ἄν-
δρες. ἔτω καὶ τὰ αἰσθητικὰ
καὶ τὰ σωματικὰ καὶ τὰ κα-
ταφανῆ πᾶσι, παρὰ τῶν ἐχ-
θρῶν μαθεῖν πρότερον ἐστὶ ἢ
τῶν φίλων καὶ συνήθων. Ἄνευ δὲ
τῆς, τὴν περὶ γλώττιαν
ἐγκράτειαν, ἢ μικρὸν ἀρετῆς
μέρος ἔσαν, ὑπήκουον αἰετῶ
λογισμῶ καὶ πειθήνιον ἔχειν ἔκ-
ἐστιν, ἂν μή τις ἀσκήσει καὶ
μελέτη καὶ φιλοπονία τὰ κά-
κια τῶν παθῶν, οἷόν ἐστιν ἡ
οργή, καλεργάσθηαι.

Ἡ γὰρ ἀκυσίως ἐκπίπτου-
σα φωνὴ καὶ τὸ, ἔπος φύγεν
ἔρκος.

ἔρκος ὀδόντων, καὶ τὸ ἔνια
 ἐξίπλασθαι τῶν ῥημάτων ἀυ-
 τόματα, τοῖς ἀνασκήτοις
 μάλιτα θυμοῖς, οἷον ὀλιγαί-
 νουσι καὶ διαρρέξουσιν ἐπιγι-
 γνεται, δι' ἀσθένειαν θυμῶ,
 δι' ἀκρατῆ γνώμην, διάλη-
 θρασεῖα. Λόγος δὲ, κρυφά-
 τος πράγματι, βαρυά-
 τη ζημία (κατὰ τὸν θεῖον
 Πλάτωνα) καὶ παρὰ θεῶν
 ἐπέται καὶ παρὰ ἀνθρώπων.
 Ἡ δὲ σιγή, πανταχῶς μὲν
 ἀνυπέυθυνος, ὃ μόνον ἀδι-
 ψον, (ὡς φησὶν Ἰπποκρά-
 τῆς) ἐν δὲ λοιδορία σε-
 μνὸν καὶ Σωκρατικὸν, μάλλον
 δὲ Ἡράκλειον, εἶγε κα-
 κείνος

ὅσον μὴα συγεῶν
 ἐμπάξέλο μύθων.

ὅτε μὴν τῶν σεμνότερον
 καὶ κάλλιον ἐστὶ, τὸ λοιδο-
 ρῆνι ἐχθρῶ τὴν ἰσυχίαν
 ἀγειν, λισσάδα πείραν φιλο-
 κέρλομον ὡς παραιηχομένους.
 ἀλλὰ

potest: Erupit claustris vallati
 dentibus oris. Et quod nonnul-
 la verba evolant fortuito maxi-
 me ubi animi excandescencia
 exercitatione non subacta qua-
 si labimur & diffluimus: hæc
 inquam proficiscuntur ab im-
 potentia animi iram regere
 ignari, propter ruditatem ju-
 dicii & vitæ rationem ferocio-
 rem. Cæterum orationi, levif-
 simæ rei, gravissima (ut est apud
 divinum Platonem) & apud
 Deos & apud homines pœna
 est proposita. Silentium ubiq;
 impune est, neq; tantum, quod
 ait Hippocrates, contra sitim va-
 let, maxime autem adhibitum,
 ubi maledictis impetitur, gra-
 vitatem habet, estq; Socraticum
 quippiam, vel potius Hercule-
 um, si quidem Hercules etiam
 Non, quantum vel musca,
 animum advertit ma-
 ledictis.

Neque hoc sane gravius &
 pulchrius est quiescere inimi-
 co criminante & maledicum
 velut obstreperum scopulum
 præternatare. Sed exercitatio
 C po-

potior est. Condocefactus enim tacitus ferre convicia inimici, facile etiam ferres incitationem uxoris maledicentis, neq; perturbaberis amici aut fratris acerbioribus vocibus. Patrem quoq; & matrem jacentem vel verbera ingerentem sine ira sustinebis. Etenim Socrates Xanthippam ferebat iracundam morosamque mulierem, quod facilius cum aliis se versaturum putabat, si istam sufferre assuevisset. Multo autem præstat inimicorum & alienorū dideria ac convicia, iras & obscœnas insectationes exercitatione præparatum posse animo quieto & æquo tolerare. Atq; hoc modo licet in inimiciis mansuetudinem & malorum tolerantiam demonstrare: simplicitati & magnanimitati atque bonitati plus loci hic est quam in amicitiiis. Non enim tam pulchrum est, bene amico facere, quam turpe non facere id, cum necessitas ejus requirit. Cæterum oblata occasione ulciscendi inimicum, cum mis-

sum

ἀλλὰ μείζων ἢ ἀσκησις ἀν-
 ἔχθρὸν ἐθιοῦς λοιδορεῖν
 φέρειν σιωπῇ, πάνυ ῥαδίως
 οἷσις γυναικὸς ὀρμὴν κακῶς
 λεγέσης, καὶ φίλος φωνὰς,
 καὶ ἀδελφῶ πικροτέρας ἀ-
 κέων ὑπομενεῖς ἀβορύβως.
 Πατρὶ δὲ καὶ μητρὶ τυπλό-
 μεν καὶ βαλλόμεν πα-
 ρέξεις ἀθυμὸν καὶ ἀμύνειν σε-
 αυτόν. Ὁ μὲν γὰρ Σακρά-
 τῆς ἔφερε τὴν Ξανθίππην,
 θυμοειδῆ ἔσαι καὶ χαλεπὴν.
 ὡς ἀν' εὐκόλως συνεσόμεν
 ἑτέροις, ἀν' ἐκείνην ὑπομή-
 νειν ἐθιοῦς. Πολὺ δὲ βέλτιον
 ἔχθρων καὶ ἀλλοτρίων ἐγ-
 γυμνασάμενον σκώμμασι καὶ
 λοιδορίαις καὶ ὀργαῖς καὶ βδε-
 λυαῖς ἐθίσει τὸ θυμὸν ἡσυ-
 χίαν ἀγειν, μηδ' ἀσχάλλ-
 λειν ἐν τῷ λοιδορεῖσθαι. Πραό-
 τηλα μὲν ἔν καὶ ἀνεξικακίαν
 ἔτως ἔστιν ἐνεπιδείξασθαι
 ταῖς ἔχθραις, ἀπλότηλα δὲ
 καὶ μεγαλοφροσύνην καὶ χρη-
 σιότηλα μᾶλλον ἐν ταῖς φι-
 λιαῖς. φίλον μὲν γὰρ ἔχ' ἔτω
 τὸ εὖ ποιεῖν καλὸν, ὡς ἀισχρὸν
 τὸ μὴ ποιεῖν δέομενον. Ἐχθρῶ
 δὲ

δὲ καὶ τὸ τιμωρίαν παρα-
 λιπεῖν ἐν καιρῷ παρασχόν-
 τῳ, ἐπίεικός ἐστι. Τὸν δὲ
 καὶ πλάισαντι συμπαθήσαντα,
 καὶ δεηθέντι σύλλαβόμενον,
 καὶ παισὶν ἐχθρῶ καὶ οἰκείοις
 ὠράγμασιν ἐν χρεῖα γενομέ-
 νοις, σπευδὴν τινα καὶ παρ-
 θυμίαν ἐνδείξάμενον, ὅστις
 ἐκ ἀγαπᾶ τῆς εὐμενείας
 ἔδὲ ἐπαινέει τὴν χρηστότη-
 τα, κείνῳ ἐξ ἀδάμαντος
 ἢ σιδάρος κεχάλκευται μέ-
 λαιναν καρδίαν. Τῷ Καί-
 σاري κελεύσαντι τὰς Πομ-
 πηίας τιμὰς ἀνασθῆναι κα-
 ταβεβλημένας, ὁ Κικέρων,
 τὰς Πομπηίας (φί-
 σιν) ἀνδρίας ἐφησας,
 τὰς δὲ σὺς ἐπηξας. Ὅθεν
 ἔδ' ἐπαίνου φεισέον ἔδ' ἐ-
 τιμῆς περὶ ἀνδρὸς ἐχθρῶ
 δικαίως εὐδοκίμησαντος. Ἐ-
 παῖνον τε γὰρ φέρει μείζο-
 να τοῖς ἐπαινοῖσι, καὶ πίσιν
 ἔχει πάλιν ἐγκαλῶν, ὡς
 ἔ τὸν ἄνδρα μισῶν ἀλλὰ
 τὴν πράξιν εὐδοκίμα-
 ζων. Τὸ δὲ κάλλιστον καὶ χρη-
 σιμώτατον, ἀπατάτω κα-
 ρδίαν.

ἴσας

sum facere, æquanimitatis est.
 Qui vero & miseratur inimi-
 cum afflictum & opem fert in-
 digenti, & filiis ejus ac familiae
 adverso ipsorum tempore ope-
 ram suam studiumque defert,
 hunc qui non amat ob animi
 humanitatem neque ob probi-
 tatem laudat huic pectus a-
 trum est, atque adamantinum,
 efficta ferro viscera vel ri-
 gent. Cæsari cum statuas
 Pompeij deiectas erigi jussif-
 set, Cicero dixit, Pompeii
 statuis restituendis tuas defixi-
 sti. Itaq; ne laudationi qui-
 dem parcendum est inimici,
 merito suo eam reportantis.
 Hoc enim laudanti majorem
 conciliat quam laudato lau-
 dem; & cum alio tempore
 vituperat, creditur non odio
 hominis id facere, sed quia
 factum ejus improbet. Et,
 quod pulcherrimum est at-
 que utilissimum, longissi-
 me abducitur ab inviden-
 do amicis res secundas aut
 familiaribus gloriam rei be-
 ne gestæ, qui usu didicit
 etiam

C 2

etiam inimicos laudare, neque morderi eorum successibus, aut invidere iis prosperitatem.

Et vero quænam alia exercitatio majorem conferat animis nostris utilitatem, aut affectionem meliorem, quam quæ ex eo invidentiam, æmulationemque malignam aufert? Ut enim in civitate multa necessaria quidem ea, sed tamen mala, ubi consuetudine recepta vim legis adipiscuntur, non facile possunt aboleri, quantum vis damnosa sint: ita inimicitia cum odio introducit invidiam, obprobrium, lætitiā de adversis inimici rebus, acceptarum injuriarum memoriam eaque in animo relinquit. Accedunt fraudes, imposturæ & insidiae, quod hæc putamus adversus inimicos neque male neque injustè adhiberi, manentque & alteradices agunt. quod nisi usurpare adversus inimicos caveamus, victi consuetudine postmodo etiam ad amicos transfe-

rimus.

ῥίγεται τῷ φθονεῖν καὶ φίλοις
εὐτυχῶσι, καὶ κατορθῶσι οἰκεί-
οις, ὁ τῶν ἐχθρῶν ἐβλαβεῖς ἐπαι-
νεῖν, καὶ μὴ δάκνεσθαι μηδὲ βα-
σκαίνειν εὐπραγίωντων.

Καὶ τοι τίς ἄσκησις ἑτέρα
μείζονα ὠφέλειαν ἐνεργάζεται
ταῖς ψυχαῖς, ἢ διάθεσιν κρείτ-
τονα, τῆς ἀφαιρέσεως τῶ δύσ-
ζηλον ἡμῶν καὶ φιλόφθονον;
ὡσπερ γὰρ ἐν πολέμῳ πολ-
λὰ τῶν ἀναγκαίων, ἄλλως
δὲ φάουλων, ἔθῳ λαβόντα καὶ
νόμῳ δύναμιν, ἔκ ἐστι ραδίως
ἀπάσασθαι βλαπτομένους,
ἕτως ἢ ἐχθρὰ συνεισάγασθαι
τῷ μίσει φθόνον, ζηλοτυπίαν,
ἐπιχαιρεκακίαν, μνησικακίαν
ἐναπολείπει. Πρὸς δὲ τῆτος
καὶ πανουργία, καὶ ἀπάτη, καὶ
ἐπιβουλὴ δοκῶσα μὴ φάυλον
εἶναι μηδὲ ἀδίκον πρὸς ἐχ-
θρῶν, ἀν ἐγγυνηται, παραμέ-
νει διαπάλλακτος. Εἶτα
χρῶνται πρὸς τῶ φίλους αὐ-
τοῖ ὑπὸ συνηθείας, ἀν μὴ φι-
λάξανται πρὸς τῶ ἐχθρῶν.
Εἴπερ ἐν ὀρθῶς ὁ Πυθαγόρας,
ἐν ἀλόγοις ζώοις ἐθίζων ὠμό-
τητι ἀπέχεσθαι καὶ πλεονε-
ξίας,

ξίας, ὀρνέων τε θηρευτὰς πα-
 ρητεῖτο, καὶ βόλους ἀνέμε-
 νθη ἰχθύων, ἐκέλευεν ἀφιέναι,
 καὶ παντός ἡμέρας ζῶας φέρον
 ἀπηγόρευε. Πολὺ δὲ πρὸς σε-
 μνότερόν ἐστιν, ἐν διαφοραῖς
 πρὸς ἀνθρώπους καὶ φιλονεικίαις
 γενναῖον ἐχθρὸν ὄντα καὶ δί-
 καιον καὶ ἀψευδῆ, τὰ μοχθη-
 ρὰ καὶ ἀγαινῆ καὶ κακουργα-
 πάθη κολάζειν καὶ ταπεινὰ
 ποιεῖν. Ὅπως ἐν τοῖς πρὸς τῆς
 φίλης συμβολαίῳις παντάπα-
 σιν ἀτρεμῆ, καὶ ἀπέχηται τῶ
 κακουργεῖν. Σκαῦρθη, ἐχθρὸς
 ἦν Δομιτίῳ καὶ καλῆγορθη. Οἰ-
 κέτης ἦν τῶ Δομιτίῳ πρὸ τῆς
 δίκης ἦκε πρὸς αὐτὸν ὡς ἔχων
 τί μνηύσαι τῶν λανθανόντων
 ἐκείνῳ, ὁ δὲ ἔκ ἑίασεν εἰπεῖν,
 ἀλλὰ συλλαβῶν τὸν ἀνθρω-
 πον, ἀπέστειλε πρὸς τὸν δε-
 σπότην. Κάτωνι δὲ Μερήναν
 δῖοκοντι δηλοκοπίας καὶ συνά-
 γοντι τῆς ἐλέγχης, ἐξ ἔθους
 παρηκολέθην οἱ τὰ στρατιό-
 μενα παραφυλάττοντες. Πολ-
 λάκις ἦν αὐτὸν ἠρώτων, εἴ τι
 μέλλει σήμερον συνάγειν ἢ
 πραγματεύεσθαι πρὸς τὴν
 καλῆ-

rimus. Quod si recte Pythago-
 ras in brutis animalibus adve-
 fecit suos ad vitandam crudi-
 tatem & injurias, ideoq; & au-
 cupes improbavit, & piscium
 redemptis capturis, dimitti eos
 jussit, omnisq; non fere anima-
 lis cæde interdixit: multò pro-
 fecto honestius est in dissensio-
 nibus & contentionibus cum
 hominibus aliis inimicos nos
 esse ingenuos, justos & veraces
 affectusq; pravos & degeneres
 ac maleficos compescere, ut in
 consuetudine cum amicis ani-
 mus plane sedatus omni absti-
 neat maleficio. Exercebat cum
 Domitio inimicitias Scaurus,
 eiq; actionem judicariam in-
 tentaverat. Ante diem judicio
 dictum servus Domitii ad Scau-
 rum venit, indicaturus aliquid
 eorum, quæ ad eam actionem
 pertinerent Scaurumque late-
 rent. Sed Scaurus indicium non
 admisit, hominemque corre-
 ptum ad dominum remisit. Ca-
 to Murenæ diem dixerat ambi-
 tus, & argumenta, quibus reum
 peragere criminis posset con-
 quire.

quirebat, eū sequebantur ut erat moribus receptū, qui observarent, quid ageretur. Si per sepe quærebant è Catone, an ista die aliquid tractaturus esset, quod ad iudicium Murenianum pertineret. Si acturum se ea in causa quicquam negaret, fidem habebant viro & discedebant. Hæc quidem maximum continent argumentum Catonianæ existimationis. Sed majus hoc est atque pulchrius, quod iustitiam etiam adversus inimicos adhibere advefacti nunquam injuste sumus, aut per fraudationem cum amicis acturi. Sed quoniam, ut dixit Simonides, omnibus cassitis cassidem oportet esse innatā, ita etiam omnis natura humana profert studium rixandi, obrectationem & invidiam vanorum asseclam (ut ait Pindarus) hominum : non mediocriter profectò rebus suis consuluerit, qui istas animi affectiones in inimicos quasi effundens expurget, & cloacis, ut sic dicam, quibusdam ductis ista quam longissime à sociis & domesti-

καληγορίαν. Εἰ δὲ μὴ φαίη, πιστεύοντες ἀπήσαν. Ταῦτα μὲν ἔν' αὐτῇ τῆς δόξης ἔχει τεκμήριον μέγιστον, ἀλλὰ μείζον καὶ κάλλιστον, ὅτι τῷ δικαίῳ χρῆσθαι καὶ πρὸς ἐχθρὸς ἐθιαθέντες, ἔδεπολε μὴ προσενεχθῶμεν ἀδίκως καὶ πανέργως τοῖς συνήθεσι καὶ φίλοις. Ἐπεὶ δὲ πάσαισι κορυδαλήσι χρὴ λόφον ἐγγενέσθαι, κατὰ τὸν Σιμωνίδην· καὶ πᾶσα φύσις ἀνθρώπου φέρει φιλονεικίαν καὶ ζηλοτυπίαν καὶ φθόνον, κενεοφρόνων ἐταίρων ἀνδρῶν (ἄς φησι Πίνδαρος) ἔμείριον ἀν' ἑαυτοῖς ὠφελοῖτο τῶν παθῶν τέτων, ποιούμενον ἀποκαθάρσεις εἰς τὰς ἐχθρὸς, καὶ ἀποστρέφων, ὡς περ ὀχετὸς, πορρωτάτω τῶν ἐταίρων καὶ τῶν οἰκείων. Καὶ τῆτο, ὡς εἶπκε, συνιδῶν πολικὸν ἀνὴρ Ὀνομάδημος, ἐν χιῶ τῆς κραίσσης μερίδος ἐν τᾷσει γενόμενος, παρῆνει τοῖς ἐταίροις μὴ πάντας ἐξελάσαι τὰς ἀνίστασιάντας, ἀλλ' ὑπολείπειν αὐταί.

οἷαι τινας. Ὅπως (ἔφη) μὴ πρὸς τὸς φίλους ἀρξώμεθα διαφέρεσθαι τῶν ἐχθρῶν παντάπασιν ἀπαλλαγέντες. ἔκ ἐν καὶ ἡμῶν καταναλισκόμενα ταῦτα τὰ πάθη πρὸς τὸς ἐχθροὺς, ἤτιαν ἐνοχλήσει τοῖς φίλοις. ἔ γὰρ κεραμεῖ δεῖ κεραμέα φθονεῖν, ἔδὲ αἰοιδὸν αἰοιδῶ (καθ' Ἡσιόδον) ἔδὲ γείτονα ζήλῶν, ἔδὲ ἀνεψίον, ἔδὲ ἀδελφὸν εἰς ἀφειγος σπένδοντα καὶ τυγχάνοντα χρηστῶν πραγμάτων. Ἄλλ' εἰ μηδεὶς τρόπος ἐστὶν ἄλλος ἀπαλλαγῆς ἐρίδων καὶ φθόνων καὶ φιλονεικίῶν, ἔφισε Ἰσαυρὸν δάκνεσθαι μὴ τῶν ἐχθρῶν εὐημεροδόνων καὶ παρόξυνε καὶ χάραττε τὸ φιλονεικον ἐν ἐκείνοις φηγόμενον. Ὡσπερ γὰρ οἱ χαρμέντες γεωργοὶ τὰ ῥόδα καὶ τὰ ἰα βελίω ποιεῖν νομίζουσι, σκόροδα καὶ κρόμμνα παραφυτεύοντες. (Ἀποκρίνεσθαι γὰρ εἰς ἐκεῖνα πᾶν ὅσον ἐνεστὶ πρῶτῃ δριμύ καὶ δυσώδες) ἔτω καὶ ὁ ἐχθρὸς ἀναλαμβάνων καὶ

περι-

mesticis derivet. quod mihi animadvertisse Onomademus videtur, homo rationum civiliū peritus; qui cum in Chio orta seditione à potiore staret parte, hortatus est socios, ne omnes adversarios eiicerent, sed quosdā in civitate relinquerent. Dicebat enim alioqui periculum fore, ne omnibus inimicis sublatis cum amicis extiturr̃e ipsis essent controversiæ. Eodem modo isti in inimicos insumti pravi affectus minus molesti erunt amicis. Non enim necesse est, ut figulus figulo invidet & cantor cantori, sicut Hesiodus cecinit: neq; æmulatio malevola inter vicinos cognatos aut fratres necessaria est altero ad opes prosperante & successibus utente prosperis. Sed si omnino nulla alia ratio inveniri potest, qua rixis, invidia, contentionibus liberere, condoccefacito teipsum, ut inimicorum lætis rebus mordearis in iisq; studium concertandi tuū irrita, imprime, acue, sicut enim sciti agricolæ rosas & violas se meliores facere putant,

tant, si halia & cepas juxta plantent; quod in ea excernitur quicquid alimento acerbū inest aut foetidum: Ita inimicus quoque excipiens invidiæ & malignitatis tuæ ictus, benevolentiorum te amicis secunda utentibus fortuna reddet atq; commodiorem. Itaq; cum inimicis contendendum est de gloria, potentia, aut licitis rei familiaris incrementis, ut non uramur modo, si in hoc genere ab iis superemur sed & omnia ea observemus unde illi nobis priores fieri poterunt, conemurq; eorum vincere industriam, constantiā laboris & temperantiā, nosq; ipsi observemus. Qua ratione dixit Themistocles, sibi Miltiadis Marathonia victoria somnos adimi. Qui enim inimicum existimat priores ferre in honoribus publicis, aut patrociniis, aut recip. procuratione aut apud amicos vel principes: is si ab agendo & æmulando omnino ad invidendum & animo languendū se convertat: inani certē inefficaciq; conficiatur invidentia.

Qui

περιέπων τὸ βασκανὸν καὶ κακόνθες, εὐμενέστερον παρέξει τοῖς φίλοις ἐν πράττεισι καὶ ἀλυπότερον. Διὸ καὶ τὰς ἀμίλλας πρὸς ἐκείνους ἐστὶ ποιητέον ὑπὲρ δόξης ἢ ἀρχῆς ἢ πορισμῶν δικαίων, μὴ δακνομένους μόνον, ἀντιπλέων ἡμῶν ἔχουσι, ἀλλὰ καὶ πάντα παραφυλάττουσας, ἐξ ὧν πλεονέχουσι καὶ πειρωμένους ὑπερβαλέσθαι ταῖς ἐπιμελείαις καὶ φιλοπονίαις καὶ τῷ σωφρονεῖν καὶ προσέχειν ἑαυτοῖς. Ὡς Θεμιστοκλῆς ἔλεγεν ἔχ' εἴαν αὐτὸν καθέυδειν τὴν ἐν Μαραθῶνι τῆ Μιλτιάδου νίκην. Ὁ μὲν γὰρ εὐτυχία διαφέρειν αὐτῶ τὸν ἐχθρὸν ἠγόμενος ἐν ἀρχαῖς, ἢ συνηγορίαις, ἢ πολιτείαις, ἢ παρὰ φίλοις καὶ ἠγεμόσιν, ἔχ' τῶ πράττειν τί καὶ ζητεῖν, εἰς τὸ βασκάνειν παντάπασιν καὶ ἀθυμεῖν καλαδύομενος, ἀργῶ τῷ φθόνῳ καὶ ἀπράκτῳ σύνεστιν. Ὁ δὲ μὴ τυφλόμενος περὶ τὸ μισόμενον, ἀλλὰ κα-
βίε

βίης καὶ ἠθῶν καὶ λόγων καὶ ἔργων γινόμενῳ θεατῆς δίκαιῳ, τὰ πλεῖστα κατοφεται τῶν ζηλωμένων, ἐξ ἐπιμελείας καὶ προνοίας καὶ πράξεων χρηστῶν περιγιόμενα τοῖς κεκτημένοις, καὶ πρὸς ταῦτα συντείνων ἐπισκήσει τὸ φιλότιμον αὐτῷ καὶ φιλόκαλον, τὸ δὲ χασμῶδες ἐκκόψει καὶ ῥάθυμον. Εἰ δέ τις οἱ ἐχθροὶ κολακεύοντες, ἢ πανουργοὶ ἢ δικάζοντες, ἢ μισοσφρονοῦντες, αἰσχράς καὶ ἀνελευθέρους δοκῶσι καρπῶσαι δυνάμεις ἐν αὐλαῖς ἢ πολιτείαις, ἔκ ἐνοχλήσασιν ἡμᾶς, ἀλλὰ μᾶλλον εὐφρανῶσι, τὴν αὐτῶν ἐλευθερίαν καὶ τὸ καθαρὸν τῆς βίης καὶ ἀνύβριτον ἀντίθετον. Ἄπας γὰρ ὁ ὑπὲρ γῆς καὶ ὑπὸ γῆν χρυσοῦς ἐκ ἀντάξιῳ ἀρετῆς, κατὰ Πλάτωνα. Καὶ τὸ τῷ Σόλωνι εἶχεν αἰεὶ δεῖ πρόχειρον, Ἄλλ' ἡμεῖς αὐτοῖς ἔδιαμειψόμεθα τῆς ἀρετῆς τὸν πλεόντον. Ἐδὲ γε βοᾶς δεδειπνισμένων θεατρῶν, ἔδὲ τιμὰς

Qui vero non excrucatur odio inimici, sed vitam ejus, mores, dicta, factaq; ut incorruptus spectator contemplatur: is pleraq; eorum, quorum sinistra æmulatione correptus est, intelliget ei diligentia, providentia, probisque actionibus parata esse: eodemq; contendens studium honestatis gloriæq; suum augebit vanitate & socordia affectuum amputatis. Sin eveniat, ut inimici adulando, nequitiosè agendo, causas forenses tractando, aut operam mercenariam locando, in rebus turpibus atq; iliberalibus videantur aliquid potentia in aulis, rebus publicisve consecuti, fructum inde nonnullum percipere: non modo id molestiam nobis obiciet nullam, sed & gaudium adferet nostram libertatem vitamq; puram & contumeliae expertem iis opponentibus. Quicquid enim supra & infra terram est auri comparari cum virtute non meretur, siquidē Platonem audimus. Est etiam in promptu Solonis illud habendum: At

D

nos

nos virtutem non permutabimus horum, pulchraque virtutis munera, divitiis. Nedum virtuti nostræ præferamus acclamationes theatrorū epulis corruptorum, aut honores & priores accubitus apud eunuchos & pelli- ces & satrapas regū: nihil enim horum dignum est admiratione aut æmulatione, neque pulchrū quod à turpitudine proficiscitur. Nisi quod amans obcæcatur in consideratione rei amatae & facilius sentimus turpitudinem, cum ea ab inimicis admittitur. Cæterū neque conceptum de eorum peccatis gaudiū, neque dolor nobis ob eorum recte facta obortus otiosa esse debent: sed rationes utrinque instituendæ ita sunt, ut & eorum erratis cavendis præstantiores, & imitandis recte factis non deteriores ipsis existamus.

μὰς ζηλώσομεν καὶ παρθε-
δρίας παρ' ευνούχοις καὶ
παλλακαῖς καὶ σατρα-
πείαις βασιλέων. Ζηλω-
τὸν γὰρ ἔδεν, ἔδε κα-
λὸν ἐξ ἀισχυρῶ φύομενον.
Ἀλλ' ἐπιτυφλᾶται τὸ φι-
λῶν περὶ τὸ φιλούμενον, ὡς
φησὶν ὁ Πλάτων, καὶ
παρέχουσι μᾶλλον ἡμῖν οἱ
ἐχθροὶ ἀσχημονοῦντες αἰ-
δοῦσιν. Δεῖ δὲ μήτε τὸ
χαίρειν ἐφ' οἷς ἀμαρτάνου-
σιν ἀργὸν εἶναι, μήτε τὸ
λυπούμενον ἐφ' οἷς καθορθῶ-
σιν, ἀλλ' ἐπιλογίζεσθαι
δι' ἀμφοτέρων, ὅπως τὰ
μὲν φυλαττόμενοι βελτίους
ᾤμεν, αὐτῶν, τὰ δὲ μι-
μῶμενοι, μὴ χεί-
ρονες.

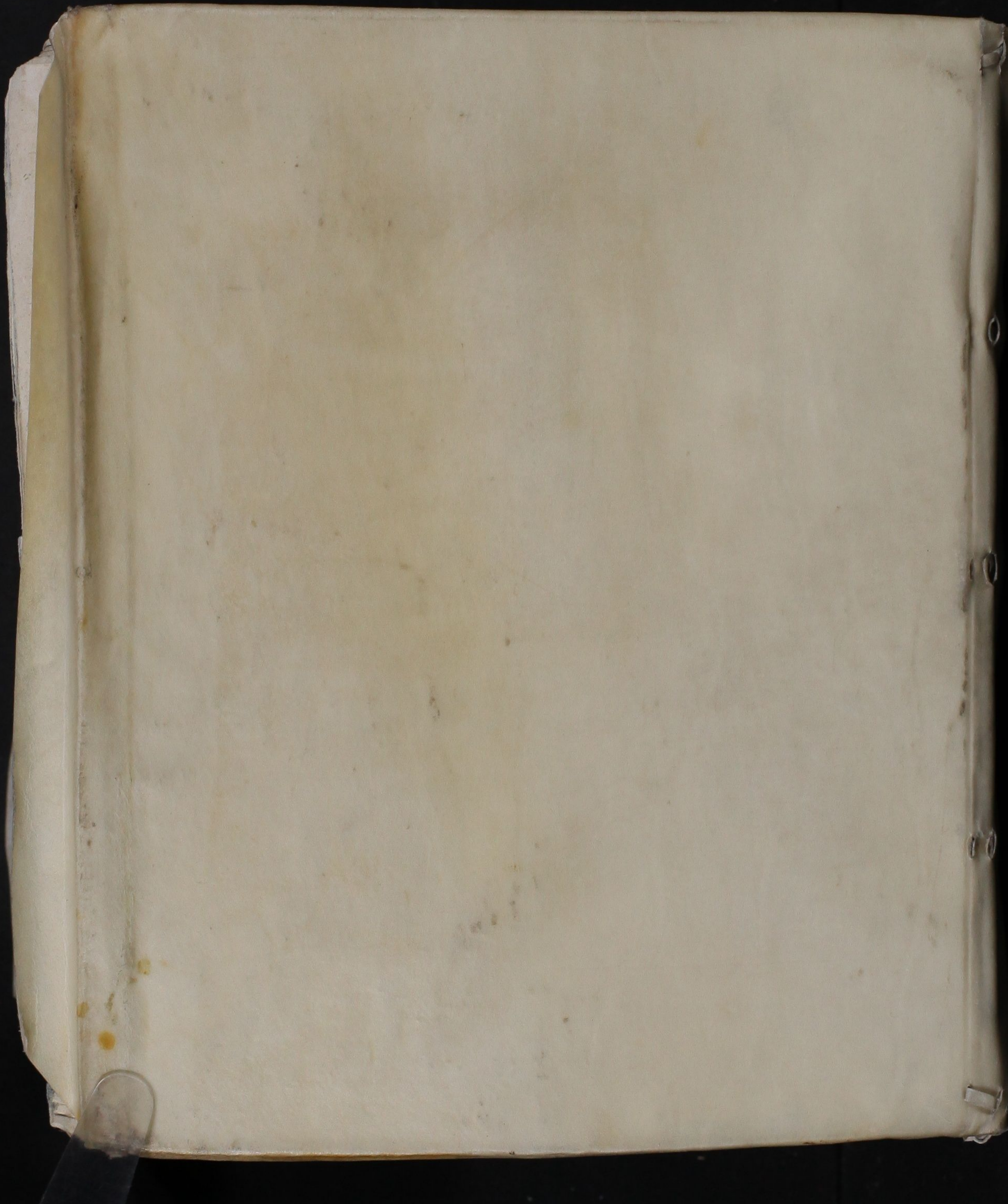

U

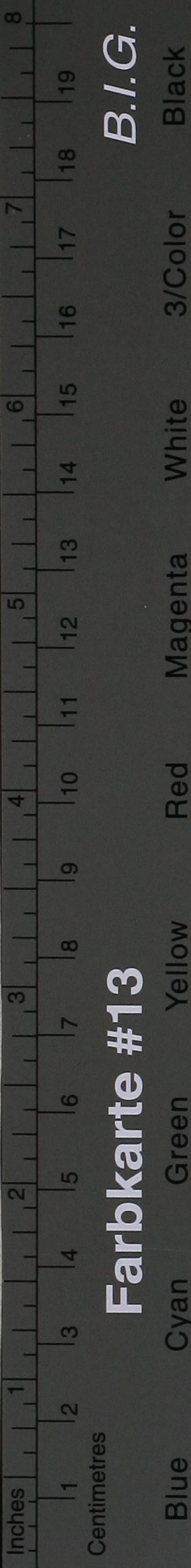
W

W

Farbkarte #13

B.I.G.

ARCHI

27

X HOSTIBVS
TATE

LVS

ATINVS

SVS

O

CELLENSI.

160

LIS,

II, Anno M DCLXXX.

